2024/3242

23.12.2024.

UREDBA (EU) 2024/3242 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 19. prosinca 2024.

o izmjeni Uredbe (EU) 2020/2220 u pogledu posebnih mjera u okviru Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj radi pružanja dodatne pomoći državama članicama pogođenima elementarnim nepogodama

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 43. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ([1]),

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ([2]),

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ([3]),

budući da:

(1) Nedavne elementarne nepogode u središnjoj, istočnoj i južnoj Europi imale su razoran učinak na ruralno stanovništvo koje živi i radi u tim regijama. Uništen je znatan poljoprivredni i šumarski proizvodni potencijal, zbog čega se poljoprivrednici, posjednici šuma i ruralna poduzeća u regijama pogođenima elementarnim nepogodama suočavaju sa znatnim gubitcima prihoda. Kako bi se brzo uklonile slabosti Unijina prehrambenog sustava i ruralnih zajednica nastale kao posljedica tih elementarnih nepogoda, primjereno je brzo pružiti djelotvornu izvanrednu potporu iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), koja se provodi u okviru programa ruralnog razvoja, i osigurati veću fleksibilnost za postojeća pravila.

(2) Kako bi se odgovorilo na posljedice elementarnih nepogoda koje su se dogodile 1. siječnja 2024. odnosno nakon tog datuma, trebalo bi predvidjeti novu izvanrednu i privremenu mjera („nova mjera”) usmjerenu na rješavanje problema s likvidnošću koji ugrožavaju kontinuitet poljoprivrednih i šumarskih aktivnosti i kontinuitet poslovanja malih i srednjih poduzeća (MSP-ovi) koja se bave preradom, stavljanjem na tržište ili razvojem poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Nadalje, potporu za obnovu poljoprivrednog proizvodnog potencijala koja je dostupna na temelju Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([4]) trebalo bi ojačati osiguravanjem veće proračunske fleksibilnosti u pogledu praga za nedopustivost regresije iz članka 1. stavka 2. Uredbe (EU) 2020/2220 Europskog parlamenta i Vijeća ([5]) („prag za nedopustivost regresije”).

(3) Budući da će se nova mjera financirati iz EPFRR-a, na nju će se primjenjivati pravni okvir utvrđen za programsko razdoblje 2014. – 2020., osobito posebne odredbe Uredbe (EU) br. 1305/2013 i Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([6]) kao i delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju tih uredaba.

([1]) Mišljenje od 4. prosinca 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu).
([2]) Mišljenje od 21. studenoga 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu).
([3]) Stajalište Europskog parlamenta od 17. prosinca 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 18. prosinca 2024.
([4]) Uredba (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 (SL L 347, 20.12.2013., str. 487., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj).
([5]) Uredba (EU) 2020/2220 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. prosinca 2020. o utvrđivanju određenih prijelaznih odredaba za potporu iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) u godinama 2021. i 2022. i izmjeni uredaba (EU) br. 1305/2013, (EU) br. 1306/2013 i (EU) br. 1307/2013 u pogledu sredstava i primjene u godinama 2021. i 2022. te Uredbe (EU) br. 1308/2013 u pogledu sredstava i raspodjele takve potpore u godinama 2021. i 2022. (SL L 437, 28.12.2020., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2220/oj).
([6]) Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage uredaba Vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br. 2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) br. 485/2008 (SL L 347, 20.12.2013., str. 549., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1306/oj).

(4) Uredbom (EU) 2020/2220 trajanje programskog razdoblja EPFRR-a produljeno je do 31. prosinca 2022., a provedba će trajati do 31. prosinca 2025. Uredbom (EU) 2020/2220 utvrđena su i prijelazna pravila koja će se primjenjivati tijekom tog razdoblja produljenja. Budući da se EPFRR trenutačno nalazi u tom produljenom razdoblju provedbe, primjereno je izmjenom Uredbe (EU) 2020/2220 utvrditi uvjete za novu mjeru i osigurati dodatne proračunske fleksibilnosti u pogledu praga za nedopustivost regresije.

(5) Kako bi se osigurala veća proračunska fleksibilnost za preraspodjelu sredstava za novu mjeru i postojeću podmjeru za obnovu poljoprivrednog proizvodnog potencijala i istodobno nastavila planirana ulaganja i mjere za sprečavanje katastrofa i pripravnost za katastrofe te prilagodbu klimatskim promjenama radi ublažavanja utjecaja sve češćih katastrofa povezanih s klimom, državama članicama trebalo bi omogućiti da smanje prag za nedopustivost regresije za najviše 15 postotnih bodova, ali ne ispod minimalnog praga od 30 %.

(6) Kako bi se državama članicama omogućilo da u potpunosti prevladaju posljedice elementarnih nepogoda koje su se dogodile 1. siječnja 2024. odnosno nakon tog datuma, trebalo bi omogućiti da za potporu odaberu operacije koje su fizički završene ili u cijelosti provedene prije podnošenja zahtjeva za financiranje u okviru programa ruralnog razvoja upravljačkom tijelu, pod uvjetom da je riječ o operacijama koje se provode kao odgovor na takve elementarne nepogode.

(7) Raspoloživa sredstva za potporu u okviru nove mjere, čiji je cilj osigurati konkurentnost MSP-ova i održivost poljoprivrednika i posjednika šuma, trebalo bi usmjeriti na korisnike koji su najviše pogođeni elementarnim nepogodama, te bi ta sredstva trebalo dodijeliti na temelju objektivnih i nediskriminirajućih kriterija. Potporu bi trebalo pružiti samo onim korisnicima kojima je, zbog službeno priznate elementarne nepogode ili mjera povezanih s takvom elementarnom nepogodom donesenih u skladu s Uredbom (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća ([7]), uništeno najmanje 30 % relevantne proizvodnje ili potencijala.

(8) Zbog hitne, privremene i iznimne prirode nove mjere i potrebe za brzom i jednostavnom isplatom odgovarajućih plaćanja trebalo bi odrediti jednokratno plaćanje i utvrditi krajnji rok za primjenu nove mjere.

(9) Kako bi se pružila veća potpora poljoprivrednicima, posjednicima šuma i MSP-ovima koji su najviše pogođeni elementarnim nepogodama, primjereno je omogućiti državama članicama da prilagode razinu paušalnih iznosa za određene kategorije prihvatljivih korisnika, na primjer utvrđivanjem određenih raspona ili širokih kategorija prihvatljivih korisnika, na temelju objektivnih i nediskriminirajućih kriterija.

(10) Pri dodjeli potpore za novu mjeru države članice bi trebale uzeti u obzir potporu dodijeljenu u okviru drugih nacionalnih instrumenata potpore ili instrumenata potpore Unije ili privatnih programa za odgovor na utjecaj elementarnih nepogoda.

(11) Sredstva za novu mjeru trebala bi se programirati sa stopom sufinanciranja do 100 %.

(12) Kako bi se osiguralo odgovarajuće financiranje nove mjere, a da se pritom ne ugrožavaju drugi ciljevi programa ruralnog razvoja, trebalo bi utvrditi maksimalni udio doprinosa Unije novoj mjeri.

(13) U okviru potpore obnovi poljoprivrednog i šumarskog proizvodnog potencijala kao odgovor na elementarne nepogode trebalo bi dati prednost operacijama koje se temelje na načelu „obnove na bolje”, što podrazumijeva iskorištavanje faza oporavka, obnove i rekonstrukcije nakon katastrofe za povećanje otpornosti poljoprivrednog i šumarskog sektora integracijom mjera za smanjenje rizika od katastrofa, kako je navedeno u Okviru iz Sendaija za smanjenje rizika od katastrofa za razdoblje 2015. – 2030. Ureda Ujedinjenih naroda za smanjenje rizika od katastrofa, istodobno osiguravajući da se odabranim operacijama postigne najbolji odnos između iznosa potpore i cilja osiguravanja otpornosti na katastrofe.

([7]) Uredba (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o zaštitnim mjerama protiv organizama štetnih za bilje i o izmjeni uredaba (EU) br. 228/2013, (EU) br. 652/2014 i (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 69/464/EEZ, 74/647/EEZ, 93/85/EEZ, 98/57/EZ, 2000/29/EZ, 2006/91/EZ i 2007/33/EZ (SL L 317, 23.11.2016., str. 4., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/2031/oj).

(14) Kako bi se smanjilo administrativno opterećenje korisnika pogođenih elementarnim nepogodama i država članica, države članice trebale bi pri priznavanju „više sile” imati mogućnost smatrati da je cijelo područje snažno pogođeno elementarnom nepogodom.

(15) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu nove mjere putem programâ ruralnog razvoja unutar pravnog okvira programskog razdoblja 2014. – 2020., kako je produljen Uredbom (EU) 2020/2220, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti. Te bi se provedbene ovlasti trebale odnositi na predstavljanje nove mjere u programima ruralnog razvoja, praćenje i evaluaciju politike ruralnog razvoja, podnošenje godišnjih izvješća o provedbi te provedbu provjera i sankcija. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ([8]).

(16) S obzirom na to da cilj ove Uredbe, to jest odgovaranje na utjecaj i ublažavanje utjecaja elementarnih nepogoda na poljoprivredno-prehrambeni i šumarski sektor Unije pružanjem izvanredne privremene potpore u okviru EPFRR-a ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.

(17) Uredbu (EU) 2020/2220 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.

(18) Uzimajući u obzir razorne učinke aktualnih elementarnih nepogoda i hitnost odgovaranja na njihov utjecaj i ublažavanja njihova utjecaja na poljoprivredno-prehrambeni sektor i šumarski sektor Unije, smatra se primjerenim pozvati se na iznimku od roka od osam tjedana predviđenu u članku 4. Protokola br. 1 o ulozi nacionalnih parlamenata u Uniji, priloženog UEU-u, Ugovoru o funkcioniranju Europske unije i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju..

(19) Kako bi se osigurala neometana provedba nove mjere i s obzirom na hitnost zbog potrebe da se odgovori na utjecaj i ublaži utjecaj elementarnih nepogoda na poljoprivredno-prehrambeni sektor i šumarski sektor Unije, ova Uredba trebala bi stupiti na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Uredba (EU) 2020/2220 mijenja se kako slijedi:

1. u članku 1. stavku 2. dodaje se sljedeći podstavak:

„Odstupajući od prvog podstavka druge rečenice ovog stavka, pri preraspodjeli sredstava i njihovoj potrošnji za mjere iz članka 6.a ove Uredbe i članka 18. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 1305/2013 države članice mogu smanjiti ukupni udio doprinosa EPFRR-a rezerviran za mjere iz članka 59. stavka 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013. To smanjenje ne smije premašiti iznose iz EPFRR-a preraspodijeljene za mjere iz članka 6.a ove Uredbe i iz članka 18. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 1305/2013 i ne smije biti veće od 15 postotnih bodova ukupnog udjela doprinosa EPFRR-a utvrđenog u programima ruralnog razvoja za mjere iz članka 59. stavka 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013. U tu se svrhu uzima u obzir ukupni udio doprinosa EPFRR-a utvrđen u programima ruralnog razvoja kako je planirano u trenutku produljenja razdoblja trajanja programa koji primaju potporu iz EPFRR-a do 31. prosinca 2022., u skladu sa stavkom 1. ovog članka. Ukupni udio rezerviran za mjere iz članka 59. stavka 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013 ne smije biti manji od minimalnog praga utvrđenog u tom članku. Isto smanjenje u postotnim bodovima može se primijeniti na dodatne resurse iz članka 58.a stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 bez preraspodjele sredstava na mjere iz članka 6.a ove Uredbe i članka 18. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 1305/2013.”;

([8]) Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

2. u članku 2. dodaje se sljedeći stavak:

„5. Odstupajući od članka 65. stavka 6. Uredbe (EU) br. 1303/2013, upravljačko tijelo može za potporu odabrati operacije koje su fizički završene ili u cijelosti provedene prije nego što je upravljačkom tijelu podnesen zahtjev za financiranje, pod uvjetom da se te operacije provode putem mjera iz članka 6.a ove Uredbe i članka 18. stavka 1. točke (b) ili članka 24. stavka 1. točke (d) Uredbe (EU) br. 1305/2013 i da je riječ o operacijiama koje se provode kao odgovor na elementarnu nepogodu koja se dogodila 1. siječnja 2024. odnosno nakon tog datuma.”;

3. umeću se sljedeći članci:

„Članak 6.a

Izvanredna privremena potpora poljoprivrednicima, posjednicima šuma i MSP-ovima koji su posebno pogođeni elementarnim nepogodama

1. Potporom u okviru ovog članka pruža se hitna pomoć poljoprivrednicima, posjednicima šuma i malim i srednjim poduzećima (MSP-ovi) koji su posebno pogođeni elementarnim nepogodama s ciljem osiguranja kontinuiteta njihova poslovanja, podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Potpora u okviru ovog članka podliježe službenom priznanju nadležnih javnih tijela država članica da je 1. siječnja 2024. odnosno nakon tog datuma došlo do elementarne nepogode kako je definirana u članku 2. stavku 1. točki (k) Uredbe (EU) br. 1305/2013 te da su ta elementarna nepogoda ili mjere donesene u skladu s Uredbom (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća (*) radi iskorjenjivanja ili suzbijanja bolesti bilja ili štetnih organizama prouzročile uništenje najmanje 30 % relevantne proizvodnje ili potencijala.

3. Potpora u okviru ovog članka dodjeljuje se:

(a) poljoprivrednicima;

(b) privatnim i javnim posjednicima šuma te drugim privatnopravnim i javnim tijelima i njihovim udruženjima, isključujući šume u državnom vlasništvu kojima upravlja država;

(c) MSP-ovima koji se bave preradom, stavljanjem na tržište ili razvojem poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. UFEU-u ili pamuka, osim proizvoda ribarstva; ili

(d) MSP-ovima koji se bave preradom, mobiliziranjem i stavljanjem na tržište šumskih proizvoda.

Kad je riječ o preradi poljoprivrednih proizvoda, rezultat proizvodnog procesa može biti proizvod koji nije obuhvaćen Prilogom I. UFEU-u.

4. Države članice utvrđivanjem uvjeta prihvatljivosti na temelju dostupnih dokaza usmjeravaju potporu u okviru ovog članka na korisnike koji su najviše pogođeni elementarnim nepogodama.

5. Potpora u okviru ovog članka isplaćuje se do 31. prosinca 2025. u obliku paušalnog iznosa na temelju zahtjeva za potporu koje je nadležno tijelo odobrilo do 30. lipnja 2025. Razina plaćanja može se razlikovati prema kategorijama korisnika, na temelju objektivnih i nediskriminirajućih kriterija.

6. Maksimalni iznos potpore u okviru ovog članka ne smije premašiti 42 000 EUR po korisniku.

7. Pri dodjeli potpore u okviru ovog članka države članice uzimaju u obzir potporu dodijeljenu u okviru drugih nacionalnih instrumenata potpore ili instrumenata potpore Unije ili privatnih programa za odgovor na utjecaj elementarnih nepogoda kako bi se osiguralo dobro financijsko upravljanje u skladu s člankom 33. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća (**), kako je primjenjivo, i potpora usmjerila na korisnike koji su najviše pogođeni elementarnim nepogodama.

Članak 6.b

Odredbe koje se primjenjuju na izvanrednu privremenu potporu poljoprivrednicima, posjednicima šuma i MSP-ovima koji su posebno pogođeni elementarnim nepogodama

1. Izvanredna privremena potpora iz članka 6.a ove Uredbe financira se iz EPFRR-a kao mjera u smislu članka 13. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

2. Maksimalni doprinos EPFRR-a za mjeru iz članka 6.a iznosi 100 %.

3. Potpora u okviru EPFRR-a za mjeru iz članka 6.a ne smije premašiti 10 % ukupnog doprinosa EPFRR-a programu ruralnog razvoja za razdoblje 2021. – 2022.

Članak 6.c

Viša sila

Kad je riječ o provedbi Uredbe (EU) br. 1306/2013 za potrebe financiranja, upravljanja i nadzora ZPP-a, ako ozbiljna elementarna nepogoda snažno pogađa točno određeno područje, dotična država članica može pri priznavanju slučajeva ‚više sile' kako je navedeno u članku 2. stavku 2. te uredbe smatrati da je cijelo to područje snažno pogođeno tom nepogodom.

Članak 6.d

Provedbene ovlasti Komisije

1. Komisija može donijeti provedbene akte kojima se utvrđuju pravila potrebna za provedbu mjere iz članka 6.a putem programâ ruralnog razvoja unutar pravnog okvira koji se primjenjuje u programskom razdoblju 2014. – 2020., produljenom u skladu s člankom 1., o:

(a) praćenju i evaluaciji politike ruralnog razvoja;

(b) predstavljanju programâ ruralnog razvoja;

(c) podnošenju godišnjih izvješća o provedbi;

(d) provedbi provjera i sankcija.

2. Provedbeni akti iz stavka 1. ovog članka donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 5. Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća (***).

Članak 6.e

Postupak odbora

1. Pri izvršavanju provedbenih ovlasti iz članka 6.d stavka 1. točaka (a), (b) i (c) ove Uredbe Komisiji pomaže Odbor za ruralni razvoj osnovan člankom 84. Uredbe (EU) br. 1305/2013. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Pri izvršavanju provedbenih ovlasti iz članka 6.d stavka 1. točke (d) ove Uredbe Komisiji pomaže Odbor za poljoprivredne fondove osnovan člankom 103. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća (****). Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

(*) Uredba (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o zaštitnim mjerama protiv organizama štetnih za bilje i o izmjeni uredaba (EU) br. 228/2013, (EU) br. 652/2014 i (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 69/464/EEZ, 74/647/EEZ, 93/85/EEZ, 98/57/EZ, 2000/29/EZ, 2006/91/EZ i 2007/33/EZ (SL L 317, 23.11.2016., str. 4., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/2031/oj).

(**) Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije (SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

(***) Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13., ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

(****) Uredba (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o financiranju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike te upravljanju njome i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1306/2013 (SL L 435, 6.12.2021., str. 187., ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj).".

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 19. prosinca 2024.

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednica	*Predsjednik*
R. METSOLA	BÓKA J.